

Recenzije.

Dr. F. Bučar: Povijest reformacije i protureformacije u Međumurju i susjednoj Hrvatskoj. Nakladom pišćevom. Varaždin 1913. Str. 137, cijena 1'50 K.

Pod gornjim naslovom otisnuo je dr. B. u posebnoj knjizi raspravu, tiskanu prije 2 godine u varaždinskim „Našim Pravicama“, dakako proširenu i nadopunjenu. Knjigu je svoju razdijelio u četiri dijela: ponajprije govori o razvoju t. zv. reformacije u Međumurju i susjednoj hrvatskoj okolini, zatim o suzbijanju protestantizma s katoličke strane; tomu glavnome predmetu rasprave dodao je neke narodne tradicije o luteranstvu u Međumurju i neke arhivalne priloge za povijest suzbijanja protestantizma.

Kako sam pisac priznaje, nije potpuno iscrpio svoga doista zanimljiva predmeta. Još imade pitanja nejasnih i neriješenih, još imade vijesti manjkavih. Trebat će još pregledati stare arhive i župne povjesne knjige, trebat će obači i strane arkive, trebat će skupiti svu predaju, dok se potpuna istina obazna. No pisac je u svojoj monografiji ipak znatno proširio naše poznavanje o povijesti protestantizma u Međumurju upotrijebivši već izdana vrela i neke neizdane manuskripte.

Slika Nikole IV. Zrinjskoga, junaka sigetskoga, u vjerskom pogledu nije posve jasna, dok su Đuro III. i Đuro IV. Zrinjski dobro karakterizovani. Isto je tako dobro opisana akcija zagrebačkih biskupa, akcija hrvatske kat. Crkve kao i hrvatskoga kat. plemstva protiv protestantizma u Hrvatskoj i Međumurju. Narodna tradicija o Luteru doista je skromna te se iz nje ne može mnogo toga zaključivati. Ne da se ipak poreći, da i taj dio imade svojih historičkih zanimivosti.

Dr. K. Dočkal.

De Agnoetarum doctrina. Argumentum patristicum pro omniscientia Christi hominis relativa. Auctore Iosepho Marić. S. theol. et philosophiae doctore nec non dogmaticae specialis in Universi-

tate Zagrebiensi docente privato. Typis typographiae archiepiscopalis. Zagreb 1914. Pag. 122.

Mladi i radini naš pregaoc na bogoslovskom književnom polju sabrao je ovdje i za vanjski svijet u lijepom latinskom jeziku priredio svoje radnje, što su o tom predmetu izašle u „Bogosl. Smotri“ g. 1912. i g. 1913.

Knjiga imade četiri dijela. U I. dijelu iznosi pisac različita mnijenja i dokaze autora o tom zamršenom pitanju. Rezultat je toga ispitivanja: Agnoete nijesu bili smatrani hereticima, što su pridijevali neznanje ekskluzive Kristovoj čovječjoj duši. Oni su bili monofiziti, a kao takovi učili su, da su se naravi u Kristu smiješale. U drugom dijelu ispituje pisac, nezavisno od autora, samu stvar i dokazuje, da su Agnoete mogli govoriti ekskluzive o čovječjoj duši Kristovoj, te joj pridijevati neznanje, premda su bili monofiziti. Oni su, tvrdi pisac, i dokazuje, ispovijedali monofizitizam t. zv. Severijanaca t. j. monofizitizam, što su ga ispovijedali Aleks. patrijarhe 5. i 6. vijeka, i što ga je razvio Severije (nekadašnji antiohijski patrijarha, izagnan boravi u Alexandriji sve do 599. g.). U trećem dijelu dokazuje sad pisac, da su Agnoete de facto pridijevali neznanje Kristovoj čovječjoj duši. Izlaže izvanjska svjedočanstva Leoncija bizantinskoga, Eulogija, patrijarhe Aleksandrijskoga, pape Gregorija Velikoga, Sofronija, patr. Jeruzalemskoga, Timoteja, prezb. Carigradskoga i Ivana Damascenskoga. Potvrđuje to fragmenta iz djela Temistija, dakona Aleksandrijskoga, vode Agnoeta i djela Teodorozija, patr. Alex. koji je pisao protiv Temistija. Svoje tumačenje spomenutih svjedočanstva brani pisac protiv protivnika, osobito protiv prof. dra Schmidta i Lebretona. U četvrtom dijelu izvodi pisac patristički dogmatski dokaz za relativno sveznanje Kristove čovječje duše.

Svrha je ove monografije, dokazati protiv modernih bogoslova (Le-